

Với người Việt Nam, nên ghi nhớ, suy ngẫm những gì là lý thú, bổ ích nhất từ Mùa Xuân -r p...

Làn sóng đầu tranh sôi sục của Mùa Xuân -r p đã diễn ra hơn 10 tháng. Ba chế độ tài sản đầu, một số chế độ tài sản châu Phi và Trung Đông lung lay. Các chế độ tài sản đầu khác nao núng.

Hình ảnh nhà đầu tài Libya bị lật đổ Moammar Gadafi được nhìn thấy trong đường phố tàn tạ ở trung tâm thành phố Sirte

Chỉ trong 10 tháng, bộ mặt chính trị-tâm lý-xã hội của thế giới thay đổi rõ rệt.

Trước hết là sự bất ngờ. Cuối năm 2010, các nhà bình luận thời sự quốc tế không thể nghĩ rằng đầu năm 2011, những người không một ai tiên đoán về Mùa Xuân -r p. Đó là tiếng sấm vang đầu xuân, bất ngờ, không có trong dự báo thời tiết.

Vậy thì xin chờ ai còn bị quan. Các chế độ đầu tiên đoán thét ra loa, cảm đoán từ do công dân, đàn áp người yêu nước, nhìn bên ngoài có vẻ mạnh mẽ, nhưng thực sự yếu đuối, lúc nào cũng có thể sụp đổ khi có sự khởi loạn ngầm. Đó là những «con hổ giấy», «con sấm gãy răng», theo cách nói của báo chí Tunisia và Ai Cập.

Bức tường Berlin đầu sụp cuối năm 1989 cũng bất ngờ. Chế độ đầu Liên Xô tan rã tháng 8-1991 cũng bất ngờ. Các sự kiện bất ngờ trên đầu mang tính tất yếu của quy luật thép: nhân nào quả vậy, gieo gió gặt bão.

Tunisia, quân đội không thể hiện lòng tin của Tổng thống Ben Ali đàn áp dân chúng xuống đường, lật đổ nhà cầm đầu Tunis tuyên bố quân đội không nổ súng vào dân.

Cu i tháng 2-2011, 2 phi công Libya lái máy bay Mig-23 đã không b n vào dân chúng theo l nh c a Gadhafi, và sau đó h cánh xu ng đ o Malta. Đ n tháng 9 các phi công này đ c đón ti p nh nh ng v anh hùng khi h tr v Tripoli.

V y thì các i th c a quân đ i Tunisia và Libya trung thành v i ch đ , tuân theo m i l nh c a lãnh t , l p đi l p i hàng tu n, dân đ y doanh tr i, ch là kh u hi u h i h t vô nghĩa.

Tunisia, anh sinh viên Mohamed Bouazizi th t nghi p t thiêu gi a qu ng tr ng l n đ t cáo ch đ đ c tài tham nhũng, làm giàu trên s nghèo đói c a ng i lao đ ng, đầy đ a tu i tr trong gông cùm nô l .

Ai C p, anh thanh niên Wael Ghonim dùng Facebook đ liên l c, thông tin, k t n i v i hàng v n bè b n nh m đi u hành, ph i h p các cu c đ u tranh ch ng l i b máy an ninh và b n m t v .

Nhà trí th c Pháp Bernard Henry Lévy t B c Phi v , nh n đ nh r ng cu c cách m ng Mùa Xuân -r p là cu c cách m ng c a tu i Xuân, c a tu i tr có h c, t n đ ng đ i n tho i c m tay, dùng Twitter, Facebook, máy nh s đ t ch huy, đi u h p cu c n i d y th ng l i m t cách đ c đáo, khi ch a k p l p nên t ch c, đ ng phái chính tr .

Cu c n i d y B c Phi có 2 m t liên k t ch t: trong n c và t n c ngoài, n i l c và qu c t , c th là qu n chúng Libya xu ng đ ng ôn hòa và l c l ng quân s c a NATO - T ch c quân s B c Đ i Tây D ng. Hai y u t đ u có ý nghĩa quy t đ nh. Y u t n i l c ph i có tr c. Kh i đ u, tình hình có v n đ nh, nh ng b n đ c tài, đ c ác, ích k , b t công đã gây ph n n , u t h n b d n ép ch t, có đ p là bùng n xung thiên. B n đ c tài không th không dùng b o l c khi b núng th . Máu đ , đ u r i. Th gi i v n minh tung ra «qu n và nghĩa v can thi p». Ch trong 2 tháng, 300 máy bay, 1500 xe tăng, 12 sân bay, và 6 s ch huy c a Gadhafi b tiêu di t, l c l ng n i d y t vũ trang, t t ch c, t hu n luy n r t nhanh v i s h tr c a vũ khí và chuyên gia NATO, k t h p nhu n nhuy n trên không v i m t đ t, làm tan rã r t nhanh l c l ng quân đ i Gadhafi, nòng c t là b n lính đánh thuê khát máu l ng cao, không chút ý th c qu c gia.

Các chđ đđ c tài đđ c đđ ng Bđ c Phi luôn ép buđ c nhân dân phđ i đđ ng nhđ t chúng vđ i dân tđ c, tđ vđ ngđ c là đđ i đđ n chân chính cđ a nhân dân, tđ cho mình cđ m quyđ n không thđ i hđ n, vĩnh viđ n; Gadhafi sđ p chđ t đđ n nđ i còn ba hoa là toàn dân đang cđ m súng bđ o vđ hđ n đđ n giđ t máu cuđ i cùng, còn lão xđđ c gđ i nhân dân nđ i đđ y là “lũ chuđ t cđ ng bđ n thđ u”.

Thđ nhđ ng, Gadhafi nđ m trong tay 200 tđ đđ la, có mang theo đđ đđ c khi chui xuđ ng cđ ng hay không? Mubarak có tài sđ n 12 tđ đđ la nay có mang theo đđ đđ c vào trong tù hay không? Ben Ali cùng bà vđ Leila vđ a bđ tòa án Tunis tuyên án vđ ng mđ t 35 năm tù cđ 2 vđ tđ i giđ t dân, ăn cđ p vô vàn tài sđ n quđ c gia, hiđ n trong tâm trđ ng ra sao trong cuđ c sđ ng lđ u đầy tđ i đđ Rđ p Xê-út.

Kđ t thúc bi thđ m cđ a nhđ ng chđ đđ , nhđ ng kđ cđ m quyđ n đđ c tài, tham nhđ ng, chà đđ p dân chđ , đàn áp nhân dân nhđ vđ a nêu trên đây là nhđ ng sđ kiđ n đáng cho mđ i ngđ đđ i suy ngđ m.